

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

Рецензент: доц. д-р Венцислав Василев, катедра „Застраховане и социално дело” при СА „Д.А.Ценов” – Свищов

Автор на дисертационния труд: Мартин Емилов Маринов, катедра „Застраховане и социално дело”, при СА „Д.А.Ценов” – Свищов

Тема на дисертационния труд: „Възможности за усъвършенстване на пенсионноосигурителната защита на учителите в България”

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният дисертационният труд „Възможности за усъвършенстване на пенсионноосигурителната защита на учителите в България” се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Основният текст е от 180 стандартни страници. Използвани са 108 източника като една част от тях са посочени като електронни адреси. На 2 страници са разположени 2 приложения, оформени в таблици.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Обект на изследване в дисертационния труд е проявленето на пенсионното осигуряване като елемент на социалноосигурителните системи и своеобразен фундамент на социалната сигурност в съвременното общество в рамките на икономическата активност и заетостта. Предмет на изследването е пенсионноосигурителната защита на учителите в нашата страна и съпровождащите нейното функциониране

организационно-икономически проблеми, засягащи трансформирането на натрупани осигурителни права в осигурителни плащания, които да са адекватни на личния осигурителен принос и на значимостта на учителската професия за социално-икономическото развитие на българското общество. Защитаваната теза в дисертационния труд е, че традиционният подход, прилаган в пенсионното осигуряване при организацията на пенсионноосигурителната защита на учителите в България, трансформира продължителността на упражняваната трудова дейност и получаваните трудови доходи в пенсии в размер, отчасти съобразен с участието в Учителския пенсионен фонд. Същевременно, този използван традиционен подход несъответства на ролята, приноса и значимостта на учителската професия при изграждането на трудовия потенциал и цялостното икономическо развитие на обществото.

В глава първа, на база на изследваната специализирана литература са очертани теоретико-методологическите аспекти на пенсионно-осигурителната защита на учителите в съвременното общество. В началото, вниманието уместно е насочено към качеството на работната сила като специфична съдържателна характеристика на човешкия капитал. Това качество дава възможност за очертаване на значимостта и приноса на учителския труд за постигане на персонален и обществен просперитет.

Използваната и анализирана в работата официална статистическа информация, демонстрира обвързването на нивата на произведения брутен вътрешен продукт със средния брой години за придобиване на образователен ценз, с дела на лицата с висше образование и с разходите за образование, от една страна, и на специфичните измерения на проявление на персонална икономическа активност с притежавания образователен ценз – от друга. Авторът доказва, че високият дял на лицата с висше образование кореспондира с високи стойности на произведения брутен

вътрешен продукт, а дялът на икономически активните лица в числеността на населението в работоспособна възраст и доходите от труд значително нарастват с повишаване степента на притежаваното образование. Същевременно се посочва, че същността на учителската професия и характеристиките на учителския труд предполагат възнагражденията на учителите да бъдат сред най-високите като основа за постигане на личен просперитет и осъществяване на желан икономически трансфер на сигурност към неработоспособния живот. Традиционният икономически механизъм на пенсионно-осигурителната защита, обаче не е в състояние да диференцира предоставяните осигурителни плащания съобразно значимостта на учителската професия в обществото.

Втора глава от дисертационния труд е посветена на задълбоченото изследване на интеграционните изменения на пенсионното осигуряване на учителите в пенсионно-осигурителната система на България. Авторът констатира, че пенсионното осигуряване у нас е в унисон с тенденциите на развитие и утвърждаване на социалноосигурителните системи като фундамент на социалната сигурност и повишаване равнището на предоставяната защита. Наред с това той подчертава как обществено-политическите и икономическите трансформации в нашето общество обуславят реформите в социалноосигурителната система и възраждането на специалния режим на пенсионно осигуряване на учителите. Посочени са и законово регламентираните облекчени условия и евентуални бонуси при пенсиониране на учителите, обезпечени с ресурсите на специално създадения за целта Учителски пенсионен фонд. Внимание заслужава и направената констатация, че във всички случаи и на всеки етап от развитие на пенсионното осигуряване на учителите в България, специалните изисквания за стаж и възраст отразяват спецификата на учителския труд, а предоставяните пенсии са определяни в пряка или косвена зависимост от

получаваното персонално възнаграждение, без обаче да се вземат предвид значимостта, ролята и приноса на учителската професия за социално-икономическото развитие и просперитет на българското общество.

Перспективите пред пенсионно-осигурителната защита на учителите в България са очертани от автора в трета глава. Като сериозни достойнства тук могат да се посочат следните постановки. Първо, направеното от докторанта обосновано предложение за обвързването на размерите на учителските пенсии за осигурителен стаж и възраст, изплащани от фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване, с приноса на труда на учителите за цялостното социално-икономическо развитие и личен и обществен просперитет. Предложението в работата механизъм на обвързване използва специфичен коефициент, интегриращ равнището на заплащането на труда, дела на заетите с висше и средно образование и дела на създадената брутна добавена стойност в производства и услуги, групирани поради относително еднородния си характер в икономическите дейности на националната икономика.

Второ, аргументираната необходимост (в подпараграф 2 от трета глава) от пряко обвързване размерите на плащанията, отпускани по специалния режим на осигуряване на учителите, с осигурителните права, произтичащи от осигуряването в Учителския пенсионен фонд. Като логически завършък на разработката е и формулираното предложение за определяне размера на плащанията от Учителския пенсионен фонд и поставянето им в зависимост от осигурителния принос на лицата, включващ продължителността на периодите на осигуряване и величината на осигурителната вноска.

Обемът на предоставеният дисертационен труд е напълно достатъчен за изследване от такъв вид.

Включените в дисертационния труд схеми, графики и таблици са добре оформени и свързани с текстовото изложение.

Научната, стиловата и езиковата редакция са издържани. Отделените части на дисертацията са съразмерно представени. В работата не се забелязват съществени отклонения, повторения и логически противоречия.

В предоставената дисертация авторът е спазил правилата на научната етика, а литературните източници са правилно цитирани.

Авторефератът отразява напълно и точно основните моменти от дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд представлява принос с научно - приложен характер. Със своята разработка докторантът: е очертал ролята на учителския труд за постигане на социално-икономическо развитие и просперитет в обществото; е проучил организационната специфика и финансова обособеност на пенсионното осигуряване на учителите като елемент от българската пенсионноосигурителна система; е анализирал пенсионно-осигурителната защита на учителите в България и формулирал аргументирани предложения, които първо, обвързват размера на учителските пенсии за осигурителен стаж и възраст с приноса на труда на учителите за постигане на просперитет в българското общество и второ, дефинират размера на плащанията от Учителския пенсионен фонд в зависимост от личния осигурителен принос.

Въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Изследваната тема е особено актуална в пенсионно-осигурителната сфера. Всичко това ме кара да се обърна към автора с препоръката да продължи изследванията си в тази насока.

IV. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение .

Считам, че е налице един дисертационен труд с логически издържан, стегнат и завършен вид. Констатациите, анализите и предложенията в дисертацията ми дават основание за положителна оценка, с което предлагам на Уважаемото жури да гласува за присъждането на Мартин Емилов Marinov образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (социално дело).

15.04.2018 г.

гр. Свищов

.....
.....
(доц. д-р Венцислав Василев)